

14. Vida universitària: biblioteques, cultura i comunitat

Les polítiques orientades a dinamitzar la vida associativa, esportiva, cultural i comunitària a la UPC representen un repte fonamental en la construcció d'un entorn ric i divers que suposi una oportunitat d'aprenentatge i desenvolupament personal pel conjunt de les persones que formen part d'una manera o d'una altra d'aquesta institució.

La **missió, visió i valors** de la UPC, prenen sentit mitjançant accions que tinguin la capacitat d'estimular una comunitat activa, involucrada i en contacte permanent amb la cultura com a vehicle privilegiat per entendre el món i interactuar-hi des d'una visió crítica que fomenti la diversitat i contraposició amb la diversitat d'idees i de visions del món.

Les universitats tecnològiques com la UPC se situen com a punta de llança de la innovació i el progrés científic. Per això cal generar **espais de debat, aprenentatge, contradicció i mutua transformació** entre una troncalitat tecnològica que ens defineix com a universitat i una vocació de servei a la societat que sovint ha estat vinculada (no sempre encertadament) amb disciplines socials i humanístiques.

Per incentivar la vida universitària, la riquesa cultural i els elements comunitaris s'ha avançat cap a un nou model de **biblioteca universitària** en línia amb el pla estratègic 2030. S'ha ampliat l'horari de les biblioteques, s'han incorporat nous recursos electrònics i s'ha rebut una participació considerable en les enquestes dels estudiants, identificant àmbits de millora com la disponibilitat de materials didàctics i la millora dels equips informàtics. A través de la nova aplicació UPC, s'ha simplificat l'accés als serveis de la biblioteca i s'ha habilitat l'autopréstec de documents a la Biblioteca de l'ETSAV. S'ha continuat donant suport a la docència amb el desplegament del Punt ATENEA Biblioteques-ICE i tallers per millorar les assignatures a ATENEA.

La vinculació de la UPC amb el programa **UPC Arts** es mostra no només com una via habitual perquè la nostra comunitat pugui accedir i gaudir d'una oferta cultural i una formació humanística en un entorn on els àmbits acadèmics de la nostra universitat no permeten aprofundir-hi en la dinàmica habitual reglada, sinó que és per a nosaltres imprescindible per mantenir una sintonia entre la UPC i els grans reptes globals.

Per això hem seguit impulsant el programa UPC Arts, que es fonamenta en 4 pilars:

- Un programa cultural ric i variat al qual la nostra comunitat UPC hi pot accedir en condicions avantatjoses
- Unes propostes temàtiques que prioritzen els rics espais de frontera entre la ciència i la tecnologia i les humanitats
- Un programa d'activitats que tinguin com a objectiu la dinamització de la comunitat dels nostres campus amb ofertes de proximitat
- Un programa que doni visibilitat a les creacions culturals i artístiques dels membres de la comunitat universitària i de les associacions.

Pel que fa a l'impuls **Alumni**, s'ha consolidat la plataforma *UPCAumniMés* que connecta més de 2500 usuaris i estableix més clubs i chapters. A través de jornades i programes, s'ha promogut el networking i la mentoria i s'ha facilitat l'accés a ofertes laborals i préstecs per a estades a l'estranger. En aquest mateix context, UPCArts ha ampliat la seva presència amb diverses activitats culturals com ara clubs de lectura, esdeveniments musicals i sortides culturals i ha teixit col·laboracions amb ateneus, revistes digitals i altres entitats.

En l'àmbit de comunitat i convivència destaquen l'[aprovació de les Normes de Convivència](#) al Consell de Govern del 23 de maig de 2023.

En conseqüència, i com a compromisos recollits al Pla Estratègic per aquest mandat, s'ha treballat en consonància amb els objectius següents:

- *Impulsar l'Espai UPC sènior*

La consolidació del Club Alumni Sènior i la seva ampliació d'activitats ha contribuït a establir una xarxa viva de col·laboració i trobades periòdiques, oferint serveis i avantatges específics per als membres sènior de la comunitat universitària. A més, la trobada de les Aules de la Gent Gran mostra un esforç per integrar aquest col·lectiu a la vida universitària.

- *Incrementar els continguts docents digitals, liderar la transició cap al llibre electrònic i ser referents en ciència oberta universitària*

La implementació de noves plataformes i recursos digitals, com l'App UPC per a serveis bibliotecaris i la creació de portals de publicacions digitals, reflecteixen un esforç continuat per expandir l'oferta de continguts educatius en format digital, abraçant la ciència oberta i liderant la transició cap a l'ús de llibres electrònics i altres recursos en línia.

- *Fomentar UPCArts, incorporant la cultura i les arts a la quotidianitat d'una universitat tecnològica*

La participació activa d'UPCArts en la programació d'activitats culturals, com els clubs de lectura, tallers d'escriptura, sortides culturals, conferències i altres esdeveniments, demostra un compromís en integrar la cultura i les arts en el dia a dia d'una universitat eminentment tecnològica, enriquint la vida acadèmica amb diverses expressions culturals.

- *Repensar les biblioteques com a centres físics i virtuals d'aprenentatge, recerca, innovació i desenvolupament*

Les accions implementades per millorar els serveis de les biblioteques, com l'ampliació dels horaris, la introducció de l'aplicació mòbil per a serveis bibliotecaris i els esforços per millorar les col·leccions digitals i físiques, reflecteixen una visió de les biblioteques com a centres dinàmics i inclusius d'aprenentatge, recerca i innovació, adaptant-se als reptes actuals.

- *Incrementar la implicació i la presència de la comunitat Alumni a la UPC*

Els esdeveniments, programes i iniciatives destinades als Alumni, com la plataforma UPCAlumniMés, els préstecs per a estades a l'estranger, les jornades i altres trobades específiques, demostren un esforç contundent per augmentar la interacció i participació activa de la comunitat Alumni a la vida universitària, establint una xarxa sòlida i diversa.

Accions i dades relacionades amb les biblioteques, publicacions i arxius SBPA

> Estratègia i organització

Aquest any el Servei de Biblioteques, Publicacions i Arxius SBPA ha iniciat el [procés d'analitzar els reptes de futur de les biblioteques i la documentació científica](#) per elaborar el **nou pla estratègic 2030** que ha de permetre avançar en un nou model de biblioteca universitària pels pròxims anys.

> Serveis i col·leccions

S'ha donat suport a la docència i la recerca de la Universitat, mantenint l'horari habitual d'obertura de les biblioteques i ampliant l'horari els caps de setmana i festius durant el període d'exàmens.

S'ha continuat realitzant l'adquisició de la bibliografia recomanada a les assignatures així com noves col·leccions especialitzades i, sobretot, nous recursos electrònics. Actualment, des del [DiscoveryUPC](#) es pot accedir a més de 475.000 títols de monografies i 37.000 títols de revistes, tant en suport físic com electrònic, amb més de 653.000 còpies físiques.

> Enquesta als estudiants sobre la satisfacció de les biblioteques

S'ha dut a terme una nova edició de l'[Enquesta sobre l'ús i la satisfacció de les Biblioteques](#) adreçada a l'estudiantat, corresponent al curs 2022-23. S'han obtingut 3.803 respostes, de les quals el 40,1% són de dones. **La mitjana de satisfacció global ha estat de 8,4.** El més ben valorat és l'atenció del personal, el servei de préstec de llibres i les gestions en línia. El menys valorat és la quantitat i l'actualització dels ordinadors i el nombre d'apunts, exàmens i altres materials docents disponibles. S'identifiquen possibles àrees de millora, com l'ampliació dels horaris, la millora del confort dels espais i del parc informàtic de les biblioteques i l'augment de materials docents, especialment, apunts i exàmens.

> Els serveis bibliotecaris al mòbil

La [nova App UPC](#) permet a la comunitat universitària tenir el carnet UPC per accedir a les biblioteques i fer ús d'alguns serveis com la informació sobre els horaris de les biblioteques i l'ocupació en temps real. L'apartat "La teva biblioteca" permet veure els préstecs de les biblioteques, renovar-los i gestionar les reserves de documents. La nova App també permet, com a prova pilot a la Biblioteca de l'ETSAV, que els usuaris es puguin fer **l'autopréstec de documents**. L'App ha estat desenvolupada pels Serveis TIC de la UPC amb el suport d'UPCNet.

> Suport a la docència i ATENEA

En relació amb el suport a la docència, s'ha continuat apostant pel desplegament a les 12 biblioteques de la UPC del [Punt ATENEA Biblioteques-ICE](#), un servei personalitzat d'orientació i assessorament per estructurar i dissenyar cursos al campus virtual ATENEA. El Servei s'adreça al professorat i s'ofereix des de les biblioteques de la UPC en coordinació

amb l'ICE. En relació amb el Punt ATENEA i en coordinació amb l'ICE, s'han impartit diverses edicions del taller “**Millora la teva assignatura a ATENEA** (disseny i estructura)” que s'inclou en l'oferta formativa de l'ICE adreçada al PDI de la Universitat.

> Ciència oberta i dades de recerca reutilitzables en accés obert

En col·laboració amb altres serveis i unitats s'ha posat en marxa el **nou portal [Dades de Recerca](#)**. L'objectiu d'aquest és donar suport a tot el personal investigador de la UPC que participa en projectes en els quals la gestió de dades és un requeriment de l'ens finançador (projectes competitius com Horizon 2020, Horizon Europe, Agencia Estatal de Investigación o contractes amb empreses que requereixen un pla de gestió de dades) o que realitza una activitat de recerca (tesi doctoral, treball acadèmic, etc.) i que gestiona dades de recerca. El portal inclou recursos i suport per als processos de recollida, organització, anàlisi, emmagatzematge, protecció, publicació i reutilització de dades.

> Full de ruta 2025 de la Ciència oberta de la UPC

El nomenament del professor Rafael Vidal Ferré com a delegat del rector en Ciència Oberta i Ciència Ciutadana (vegeu [notícia](#)) i l'aprovació del [Full de ruta 2025 de Ciència Oberta UPC](#) pel Consell de Govern del 5 de juliol són una mostra més del compromís de la Universitat per avançar en el paradigma de la ciència col·laborativa, multidisciplinària, oberta i transparent per avançar en el coneixement científic i tecnològic.

> Difusió i formació en ciència oberta als investigadors

S'ha celebrat la [IV Jornada Ciència Oberta a la UPC](#), el 28 de juny del 2023. Durant l'any 2023 també s'han realitzat 5 sessions de “[Research café](#)”, es tracta de trobades informals, organitzades per les biblioteques, per conèixer i potenciar la visibilitat dels projectes del personal investigador de la Universitat. En aquestes jornades de treball es reuneix estudiantat de doctorat, postdoctorats, personal acadèmic i altres membres de la Universitat i de la societat per promoure l'intercanvi interdisciplinari d'idees i la col·laboració entre àrees de recerca:

> Articles UPC publicats en accés obert en revistes científiques

Mitjançant els acords transformatius amb les principals editorials científico-tècniques s'han assignat més de **300 APC (Articles Processing Charges)** per la publicació en accés obert immediat d'articles publicats per PDI i doctorands de la UPC.

> Publicacions Digitals

Aquest any s'ha iniciat la publicació d'una nova col·lecció de llibres, **Societat UPC**, adreçada a aquells autors i autores interessats en l'elaboració de treballs no necessàriament de caràcter tècnic, però que ofereixen diferents visions sobre la relació de la UPC amb el seu context social més proper. Els dos primers llibres de la col·lecció han estat [Quan Albert Einstein passejà per la Rambla \(1923\)](#) d'Antoni Roca Rossell i [Veus confinades : entrevistes sobre l'experiència i percepció de l'espai durant la pandèmia de Covid-19 a Barcelona](#), editat per Marta Serra Permanyer i Carlos Birtíán Varea.

Les col·leccions **UPCGrau** i **UPCPostgrau** han ampliat també el nombre de títols publicats i s'ha treballat en el seu redisseny, centrat en la millora a l'accessibilitat als continguts publicats. Amb el nou format es poden trobar ja dos dels nous títols editats: [Dinámica de sólidos y partículas](#), de David Sánchez Molina i Silvia García Vilana, i [Estadística y salud: principios metodológicos en las guías de publicación](#), d'Erik Cobo i José Antonio González.

La consolidació de la col·lecció **Diàlegs UPCArts** ha arribat de la mà del segon títol de la col·lecció, [Creativitat digital](#). Editat per Antoni Hernández-Fernández, compta amb les aportacions i reflexions d'un nombre important d'experts i expertes en la matèria, alhora que s'hi descriuen diferents experiències a la UPC relacionades amb l'ús de la tecnologia en el desenvolupament de processos creatius.

El portal [Aprèn. Portal de la producció docent del professorat de la UPC](#), ha continuat creixent i actualment informa de més de 109.000 continguts docents, dels quals més de 49.000 es troben accessibles en accés obert. Entre les millores implementades aquest any es troba la possibilitat de trobar indicadors sobre les condicions d'accés als diferents continguts que recull el web.

El suport a l'edició de revistes acadèmiques en accés obert s'ha continuat centrant en dos àmbits d'actuació preferents. Per una banda, el web [Revistes UPC](#) ofereix suport a 9 publicacions de la UPC en la gestió dels seus processos editorials i, un any més, s'ha publicat la [Convocatòria d'ajuts a l'edició de revistes de la UPC](#), a la que han optat 10 publicacions editades o participades per la universitat.

S'ha continuat treballant en la millora de la visibilitat i la identificació de les publicacions de la UPC. Al llarg d'aquest any s'ha fet una aposta important per l'assignació d'identificadors

DOI a publicacions dipositades a [UPCommons. Portal del coneixement obert de la UPC](#). Actualment, són ja més d'11.000 identificadors els que s'han assignat a llibres, articles de revista, comunicacions a congressos, tesis doctorals o dades de recerca.

> Arxius i Digitalització

L'Oficina de Documentació i Arxius ha participat en els projectes REACT Next Generation per contribuir a l'avenç de l'administració digital a la UPC. Destaca la digitalització d'actes d'òrgans de govern, la prova pilot de RODA -eina de preservació digital de documents a llarg termini-, i l'evolució del gestor documental consorciat (gDOC) S'ha implementat la segona fase de millores a l'aplicatiu Arxiu UPC.

S'ha elaborat una enquesta i informe sobre la situació dels dipòsits d'arxiu de les unitats, per avançar en el compliment dels requisits legals en matèria d'arxius a la UPC.

S'ha seguit treballant en la redacció de la política de gestió documental de la UPC.

Al nou dipòsit [Documentació Institucional a UPCommons](#) s'han recollit i publicat 659 memòries anuals de les unitats i 131 documents referents al marc VSMA de l'ESEIAAT.

Accions i dades relacionades amb l'impuls Alumni

Seguim amb la implementació del Pla estratègic d'UPC Alumni, ampliant els àmbits d'actuació, enfortint la interacció amb la comunitat i impulsant les accions de responsabilitat social. Aquest any hem posat en marxa un canal exclusiu per la Comunitat UPC: la plataforma [UPCAlumniMés](#). La plataforma permet fer networking, crear sinergies, assistir a esdeveniments, participar en programes de mentoria, etc. És una xarxa viva en constant creixement. Actualment, tenim més de 2500 usuaris i continuem creixent exponencialment. Les persones registrades formen part dels diferents col·lectius de la Comunitat UPC: Estudiantat (18%), Alumni 60,7%, PDI-PTGAS (13,78%), UPC School Alumni (6,49%). UPC Alumni ha continuat impulsant la creació de clubs i chapters, fins a arribar a 22 clubs i 2 chapters, que organitzen activitats durant tot l'any.

El mes d'octubre es va celebrar la X Jornada UPC Alumni. L'experiència que va rebre el nom de "Més enllà d'un vincle" va reunir més de 170 assistents, un 50% eren alumni. La dinàmica central, UPC Alumni Talks, va ser un format d'intervencions testimonials on els protagonistes eren UPC Alumni, amb històries de vida i trajectòries professionals diverses.

El Servei de Carreres Professionals ha creat, com cada any, un catàleg actualitzat d'activitats: tallers d'orientació, taules rodones, programes de mentoria, jornades de Networking Talent Day, sessions exprés d'entrevistes d'orientació GPS als Centres Docents..., adreçats a l'estudiantat i alumni. Enguany hem incorporat com a temàtica transversal, la IA a la recerca de feina, per la repercussió del tema en la inserció laboral.

La Borsa de Treball per a persones titulades ha registrat més de 7.000 ofertes laborals.

Enguany la convocatòria de Préstecs Alumni 23-24, que permet proporcionar a l'estudiantat oportunitats per realitzar estades a l'estranger, de manera que es trenquin les barreres econòmiques que dificulten l'accés a la formació superior, ha tingut un rècord de participació. 17 sol·licituds de les quals es varen concedir 14 préstecs, la quantitat total atorgada va ser de 74.200,00 €

El 2023 ha vist la consolidació del Club Alumni Sènior, amb les primeres activitats programades i l'èxit de les primeres convocatòries. S'està avançant en la definició de les prestacions de serveis i avantatges als quals poden accedir els Alumni Sènior. El passat mes de novembre la UPC va acollir la primera trobada de les nou Aules de la Gent Gran vinculades a la nostra universitat. Va oferir una conferència de Joan Simó i un networking. Enguany, s'ha ampliat l'oferta de conferències que des de la UPC oferim.

Accions i dades relacionades amb UPCArts

Al llarg de l'any 2023, UPCArts ha anat creixent tant pel que fa al nombre d'esdeveniments que ha organitzat i també en les que ha participat, com en la comunicació de les seves activitats (nova web i nous canals) i en la seva pròpia estructura organitzativa.

En aquest darrer aspecte, si bé UPCArts ja tenia articulats un comitè intern (format per representants PDI o PTGAS de cada Centre) i un comitè d'experts extern (amb membres del CERN, IDEAL, Generalitat de Catalunya Teatre Lliure, Quo Artis, ILLC, Sonar, UOC, Focus, Institut Ramon Llull i Hangar), s'ha cregut oportú crear un nou comitè format per un/a **representant (bibliotecaris) de cadascuna de les Biblioteques** de la UPC. Els membres d'aquest comitè, que es reuneix mensualment, actuen com a referents UPCArts a les seves Biblioteques, fent de prescriptors de les activitats d'UPCArts.

Les Biblioteques han acollit al llarg del 2023 la majoria de **clubs de lectura i tallers d'escriptura**: 'Grans relats de la Literatura Universal' (Vèrtex), Taller d'Escripura 'Tècniques i mecanisme d'escripura' (Vèrtex i Biblioteca FME), Taller de lectura 'Continuidad de Cortázar', Cicle de lectura feminista (BRGF), Club de lectura a la Biblioteca de Manresa, Club de lectura a la Biblioteca de Terrassa. La Biblioteca de Vilanova també ha preparat un petit cicle de conferències feministes 'Ni muses ni valentes: el que no volen ser les dones a la indústria cultural'.

S'ha reeditat el Club de lectura de teatre 'Llegir l'escenari' amb la incorporació de part de la programació de la Sala Flyhard a l'habitual del TNC.

Atès l'èxit del **Club de Filosofia UPCArts** (Vèrtex) s'ha programat una segona edició a la Biblioteca de l'EEBE.

UPCArts també s'ha implicat en l'organització del **Club de lectura interuniversitari** en línia 'Lletres compartides a la Uni!'. Amb la col·laboració de l'estudiantat UPC, s'ha rebut 'seed funding' del projecte presentat com a 'Reading Unite!', un club de lectura dins l'àmbit Unite! liderat per la UPC.

La música també ha estat un eix d'actuació d'UPCArts que s'ha materialitzat sobretot en el programa '**MusicData UPC**'. Es tracta d'un programa cultural que combina la música en directe amb reflexions crítiques sobre l'impacte dels sistemes algorítmics en la música digital i la seva influència en la visibilitat de lesartistes. Aquest projecte ha rebut un important impuls per part de la FECYT i l'OSIC.

UPCArts també ha promogut al llarg del 2023 **sortides en dissabte ('combos')** que inclouen visites d'interès cultural amb un dinar posterior de grup. Se n'han realitzat dos: una visita als museus Miró, Picasso i Tàpies amb dinar al restaurant Semproniana, i una visita a Empúries, al Museu de l'Anxova i de la Sal de l'Escala i dinar posterior. Pròximament se'n duran a terme dos més: un a Figueres a visitar la Casa Dalí i el Crist al Museu Dalí i dinar posterior, i un altre amb visita al Museu Picasso i al Museu de l'Art Prohibit (obert recentment) i dinar.

Per Sant Jordi s'ha consolidat la celebració del **Sant Jordi Digital**. I s'ha celebrat novament, per segon any, el recuperat **Dinar PDI i PTGAS** als Jardins de Torre Girona. Una de les experiències presentades a la diada és la de l'**Escriptor en residència**, segona edició que enguany ha protagonitzat el divulgador científic Xavier Duran, que serà el responsable del **3r títol de la col·lecció Diàlegs UPCArts**, editada en el marc d'Iniciativa Digital Politècnica.

Amb l'arribada de l'estiu UPCArts ha adaptat la seva programació oferint activitats a l'aire lliure, **aprofitant el bon temps, i s'ha programat un Via Fora**. Cal destacar les Caminades polítèniques: itineraris guiats de la mà d'un/a PDI per Barcelona: 'Espais públics i edificis fets per dones', a càrrec de Zaida Muxí, 'Cobertes verdes a Barcelona', Montserrat Bosch, 'Ciutat vela: història i matemàtiques a la ciutat', a càrrec de Pau Mir, 'Barcelona des de la perifèria', Maribel Rosselló i 'Recorregut per les terrasses de Miramar', a càrrec de Xavi Fàbregas.

Abans de les vacances d'estiu UPCArts va demanar a membres de la comunitat que recomanessin **lectures per l'estiu** i posteriorment es van compartir a través de la web, d'Instagram i Twitter.

Al llarg de l'any també hem intensificat la **col·laboració amb Alumni**, sobretot amb el club Sènior, proposant setmanalment una activitat a través de la seva pàgina web. També hem organitzat alguna sortida només per als seus membres com la visita feta recentment a l'exposició Tutankamon a l'Ideal o al Barcelona Super Computing Center.

UPCArts ha teixit també aliances amb la **Federació d'Ateneus de Catalunya** organitzant conjuntament els Vermuts Ateneístics UPCArts. Han consistit en tres conferències simultànies a càrrec de PDI de la UPC als ateneus de Sitges, Igualada i Terrassa. Núria Salan amb 'L'enginy (in)visible', Toni Hernández, 'IA i educació' i Dolors Grau amb 'L'aroma i el color del bosc'. I, en concret, amb l'**Ateneu Barcelonès**, s'ha programat la presentació del segon volum de la col·lecció Diàlegs UPCArts i una taula rodona '**Generació IA: Veus Joves** ens parlen de sostenibilitat' amb estudiants de la UPC en la qual van oferir les seves visions d'un futur on la IA esdevindrà una aliada imprescindible per a la lluita contra el canvi climàtic.

Per últim, cal esmentar la col·laboració iniciada amb la **revista digital de cultura Núvol** - regulada per conveni - que permetrà que estudiants de la UPC hi publiquin articles vinculats amb la seva experiència universitària.

Agenda 2023

Setmana del 20 al 26 de novembre

Taller intercultural 'Un món divers'.
Biblioteca Gabriel Ferraté.
Campus Nord.
21 de novembre de 12 a 14 h.

Taller **Gratuït**

Research café: Equitat i intel·ligència artificial.
Sala 6 Biblioteca EPSEVG
21 de novembre, de 10 a 13 h.

Xerrada **Gratuït**

Digues NO a la violència contra les dones.
Acte institucional #25NUPC
EEBE
22 de novembre de 12 a 13 h.

Acte **Gratuït**

Cavallet de Mar, de Pau Coya
Sala Flyhard (Barcelona)
23 de novembre, 18:30 h, prèvia,
funció a les 20 h. Inscriu-te!

Teatre **15 €**

Exposició Tutankamon
IDEAL. Barcelona.
23 de novembre, 18 h. Inscriu-te a
upcards@upc.edu

Exposició **8 €**

Lletres compartides a la Uni
Raquel Ricart, autora d'El dit de Déu
23 de novembre, 19 h, via Zoom.

Club de lectura **Gratuït**

Més informació a upcards.upc.edu